

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta ta' l-20 ta' Ottubru, 2005

Citazzjoni Numru. 142/2000/1

Joe Grima u martu Rita Grima .
vs

Nutar Dr. Emanuel Cefai .

Il-Qorti ,

Rat iċ-citazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew :

Illi l-konvenut huwa debitur versu l-atturi fis-somma ta' elf mija u wieħed u tletin lira Maltin u ħamsin ċenteżmu (Lm1,131.50c) rappreżentanti bilanċ tal-prezz ta' xogħol magħmul fil-proprjeta' tal-konvenut ;

Illi l-atturi interpellaw lill-konvenut sabiex jhallas l-ammont dovut bl-interessi kalkolati bit-tmienja fil-mija fis-sena b'effett mill-10 ta' Diċembru 1994, permezz ta' ittra ufficċjali tat-tleltax ta' Jannar, 2000 illi giet notifikata lill-

Kopja Informali ta' Sentenza

konvenut ai termini tal-artikolu 187 (3) peress illi minkejja terntattivi n-Nutar Cefai baqa' ma nstabx ;

Illi nonostante dan kollu, il-konvenut baqa' inadempjenti ;

Illi dan id-debitu hu wieñed ċert likwidu u dovut u safejn jafu l-atturi il-konvenut ma għandu ebda eċċezzjoni xi jqajjem għat-talba illi dan il-kreditu tagħhom jithallas .

Talbu lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. taqta' u tiddeċidi din il-kawża bid-dispensa mis-smiegħ a tenur tal-artikolu 167 tal-Kodiċi u Organizzazzjoni u Proċedura Civili ;

2. tikkundannak sabiex tħallas lill-attur is-somma ta' elf mija u wieñed u tletin lira maltin u ħamsin ċenteżmu (Lm1,131.50c) dovuti flimkien mal-interessi fuq din is-somma b'effett mill-10 ta' Diċembru 1994 sad-data tal-effettiv pagament .

Bl-ispejjeż inklużi dawk ta' l-ittra ufficjali tat-tleTTax ta' Jannar 2000, u tan-notifika ai termini tal-artikolu 187(3) kontra tiegħek.

Bl-ingunzjoni għas-subizzjoni, illi għaliha minn issa inti ingunt.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-atturi kkonfermata bil-ġurament ta' Joe Grima .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut li eċċepixxa illi :

1. Illi preliminarjament jiġi invokat il-*Privilegium Fori* stante li din il-kawża tirrigwarda allegata obligazzjoni ta' ħlas li a tenur ta' Artikolu 1159 subinċiż (4) tal-Kodiċi ċivili, din l-obbligazzjoni għandha tiġi esegwita "fejn ikun joqgħod bid-dar id-debitur", u ċioe' f'Malta .

Kopja Informali ta' Sentenza

2. Illi bla preġudizzju għall-ewwel eċċezzjoni, iżda wkoll in linea preliminari, jiġi eċċepit li ma teżisti ebda relazzjoni ġuridika bejn l-atturi u l-konvenut, u għalhekk il-konvenut għandu jiġi liberat mill-osservazzjoni tal-ġudizzju .

3. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra l-atturi .

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenut ikkonfermata bil-ġurament tiegħu .

Rat il-verbal tagħha ta' l-4 ta' Marzu 2005 fejn ħalliet il-kawża għas-sentenza għal-lum fuq l-eċċezzjoni preliminari dwar il-'*privilegium fori*' .

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti dwar din l-eċċezzjoni .

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża .

Ikkunsidrat :

Illi permezz ta' din l-eċċezzjoni preliminari tiegħu il-konvenut qed jinvoka l-'*privilegium fori*' u ċioe' d-dritt jew aħjar benefiċċju li jiġi mħarrek f'Qorti partikolari . In sostenn ta' din l-eċċezzjoni tiegħu jagħmel referenza għall-artikolu 1159(4) tal-Kap. 16 li jgħid illi meta l-ħlas għandu jsir bi flus u l-kreditur u d-debitur ma jkunux joqgħodu fl-istess gżira, il-ħlas għandu jsir fejn ikun jirrisjedi d-debitur . Mhux kontestat illi l-konvenut (l-allegat debitur) fil-kawża odjerna jirrisjedi fil-gżira ta' Malta . Infatti anke l-indirizz li nġhata għan-notifika lilu tac-citazzjoni huwa f'Malta .

L-artiklu 741 (c). jitratta l-eċċezzjoni ta' inkompetenza ta' xi Qorti meta hu mogħti lill-konvenut il-benefiċċju li jiġi msejjaħ quddiem qorti partikolari . L-artikolu 767 imbagħad jagħti l-benefiċċju lil persuni li jkunu joqgħodu

fil-gżira ta' Malta li jiġu mħarrka f'dik il-gżira, u lil dawk li joqgħodu f'Għawdex rigward il-Qorti ta' din il-gżira .

Għalhekk *prima facie* jidher illi l-konvenut għandu raġun iqajjem din l-eċċezzjoni, għaladarba ġie imħarrek fil-Qorti ta' din il-gżira u mhux f'dik ta' fejn titqies li hija r-residenza tiegħu.

Imma l-Qorti ma tistgħax tieqaf hawn u dan jirrikonoxxieh l-istess konvenut, għax importanti ferm għas-soluzzjoni ta' din il-kwistjoni huwa l-artikolu 770 tal-Kap. 12 fejn tingħata waħda mill-eċċezzjonijiet għal din ir-regola rilevanti għall-każ in eżami . Infatti dan l-istess artikolu jgħid illi : **“l-‘privilegium fori’ jispicċa wkoll, fil-każ li l-kawża tkun dwar obligazzjoni li, skond il-ftehim, kellha tiġi esegwita fil-gżira partikolari”** .

Fid-duttrina legali nsibu jingħad illi :

“Foro per le cause relative a diritti di obbligazione e' quello del luogo in cui e' sorta o deve eseguirsi l-obbligazione dedotta in giudizio.”¹

Il-Qrati tagħna kellhom diversi okkażjonijiet jesprimu ruħhom dwar din l-eċċezzjoni tal-*‘privilegium fori’*, u din il-Qorti tiffaċċja tali eċċezzjoni prattikament kull darba li xi ħadd residenti Malta jiġi mħarrek quddiemha . Dejjem pero' ġie ritenut illi, kif tistipula l-liġi stess, dan il-benefiċċju tal-konvenut jispicċa kemm-il darba jiġi pruvat illi l-kontestazzjoni tirrigwarda obligazzjoni li kellha titwettaq fi gżira partikolari . Il-prinċipju ewlieni li dejjem ġie segwit mill-qrati tagħna kien illi, fejn in-negozju ġurdiku fil-parti preponderanti tiegħu kellu jiġi esegwit fi gżira partikolari, dik il-gżira kellha kompetenza tisma l-kawża ; (ara f'dan ir-rigward : Appell Ċivili : Alfred Cremona et. v. Vanda armla Bradshaw : 20.5.94 ; Appell Kummerċjali : Vivian Gatt noe. v. Carmelo Grima : 12.2.92; u cit. 6/1996 : “Cornucopia Hotel Limited v. Fisher Reisen Limited” mogħtija fit-22 ta' April 1997 u kkonfermata fl-Appell) .

¹ Salvatore Sotto : Diritto Processuale Civile, pag. 17 .

Minn dak li rriżulta s'issa, fil-każ preżenti nsibu illi l-atturi qed jitolbu lill-qorti tordna lill-konvenut iħallas il-bilanċ ta' prezz għal xogħol esegwit mill-attur fuq inkarigu tal-konvenut fi proprjeta' ta' l-istess konvenut fil-gżira ta' Għawdex . Fl-affidavit tiegħu,² u fuq dan ma ġie kontradett bl-ebda mod mill-konvenut, l-attur jgħid illi l-ftehim dwar dan l-appalt sar fir-residenza li kellu dakinhar il-konvenut f'Għawdex ; ix-xogħol ġie esegwit f'Għawdex u l-ħlas akkont sar ukoll fir-residenza tal-konvenut f'Għawdex .

Jirriżulta għalhekk illi fil-każ in eżami l-obbligazzjoni ewlenija kienet tittratta l-kuntratt ta' appalt li ngħata lill-attur dwar xogħol li kellu jġi esegwit fi proprjeta' tal-konvenut li tinsab fil-gżira ta' Għawdex . Fil-fehma ta' din il-Qorti, l-artikolu 1159 tal-Kodiċi Ċivili imsemmi mill-konvenut, ma japplikax għal-kwistjoni in eżami, u dan peress illi hawnhekk l-obbligazzjoni għall-ħlas ma tistax tittieħed waħedha u indipendentement mill-kundizzjonijiet l-oħra, imma għandha titqies bħala parti ntegrali mill-ftehim globali . L-obbligazzjoni għall-ħlas hija biss anċillari u sussidjarja għall-obbligazzjoni prinċipali ta' eżekuzzjoni ta' xogħol fil-bini tal-konvenut .

Għaldaqstant f'dawn iċ-ċirkostanzi, fejn l-obbligu ewlieni u ċioe' ix-xogħol li kellu jagħmel l-attur, kellu neċessarjament jitwettaq fil-gżira ta' Għawdex, ġie res applikabbli l-artikolu 770 tal-Kap. 12 dwar kif jispiċċa l-*'privilegium fori'* tal-konvenut .

Għal dawn il-motivi tiddecidi dwar din l-eċċezzjoni preliminari tal-konvenut, billi tiċħad l-istess eċċezzjoni u tħalli l-kawża għall-kontinwazzjoni .

L-ispejjeż jibqgħu riservati għas-sentenza finali .

² A fol. 51 - 52 tal-process .

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----